

budované v otvorenej stavebnej jame na portáloch a následne zasypané. Dĺžka hĺbenej časti je 36 m od východného portálu a 3 m od západného portálu, celkovo 39 m. Povrch zasypaní bude rekultivovaný zatrávením a vhodnou výsadbou kríkov a drevín, aby charakter prírodného prostredia ostal zachovaný.

Razená časť tunela je realizovaná v zmysle zásad Novej rakúskej tunelovacej metódy (NRTM) s použitím mechanického rozpojovania pomocou tunelbagra v priortálových oblastiach. Po zarazení sa tunelovej rúry do kompaktniejšieho horninového masívu sa aktuálne realizuje rozpojovanie horniny pomocou trhavín. Dĺžka razenej časti tunela bude 672 m (obr. 10 a 11).

*Ing. RÓBERT ZWILLING, Marti, a.s.,
Ing. MILOSLAV FRANKOVSKÝ,
Slovenská tunelárska asociácia,
Ing. MARTIN SMOLKA, Skanska, a.s.*

the cut-and-cover section is 36 meters from the eastern portal and 3 meters from the western portal, totaling 39 meters. The surface of the backfill will be revegetated with grass and suitable shrubs and trees to preserve the natural character of the environment.

The mined section of the tunnel is being constructed according to the principles of the New Austrian Tunneling Method (NATM), using mechanical excavation with a tunnel excavator in the portal areas. After reaching more compact rock mass, blasting techniques are currently being used for excavation. The length of the mined section will be 672 meters (Fig. 10 and 11).

*Ing. RÓBERT ZWILLING, Marti, a.s.,
Ing. MILOSLAV FRANKOVSKÝ,
Slovenská tunelárska asociácia,
Ing. MARTIN SMOLKA, Skanska, a.s.*

Z HISTORIE PODZEMNÍCH STAVEB FROM THE HISTORY OF UNDERGROUND CONSTRUCTIONS

UPLYNULO 200 LET OD NAROZENÍ ČESKÉHO GEOLOGA JANA KREJČÍHO 200 YEARS HAVE PASSED SINCE THE BIRTH OF CZECH GEOLOGIST JAN KREJČÍ

archív – <https://www.muzeum-pribram.cz>, Volné dílo
archive – <https://www.muzeum-pribram.cz>,
public domain

Obr. 1 Významný český geolog Jan Krejčí
Fig. 1 Significant Czech geologist Jan Krejčí

mineralogii a chemii (1844–1848), kde od roku 1850 působil jako suplent (zástupce profesora). Současně mapoval geologické a přírodovědné poměry v okolí Prahy, o nichž napsal řadu článků do odborných časopisů. Následně publikoval řadu učebnic geologie a mineralogie, mineralogické příručky a geologické mapy (obr. 2).

Roku 1860 napsal první českou učebnici geologie, jejíž doplněné revidované vydání vyšlo znovu v roce 1877 pod názvem *Geologie čili nauka o tvarech zemských se zvláštním ohledem na*

Jan Krejčí, narozený 28. února 1825 v Klatovech, byl významný český geolog, pedagog, publicista a politik (obr. 1). Po ukončení gymnázia v Praze studoval na Pražském polytechnickém institutu (pozdější ČVUT)

Jan Krejčí, born on the 28th of February 1825 in Klatovy, was an important Czech geologist, educator, journalist, and politician (Fig. 1). After concluding his grammar school studies in Prague he studied mineralogy and chemistry (1844–1848) at the Prague Polytechnic Institute (future CTU), where he acted as a supply (deputy professor) since the year 1850. Concurrently, he mapped the geological and natural science conditions in the vicinity of Prague, about which he wrote an array of articles for expert journals. Then he published many textbooks about geology and mineralogy,

autor Lysippos – Vlastní dílo own scan, Volné dílo author Lysippos – own scan, public domain

Obr. 2 Geologická mapa pražského okolí
Fig. 2 Geology map of the Prague area

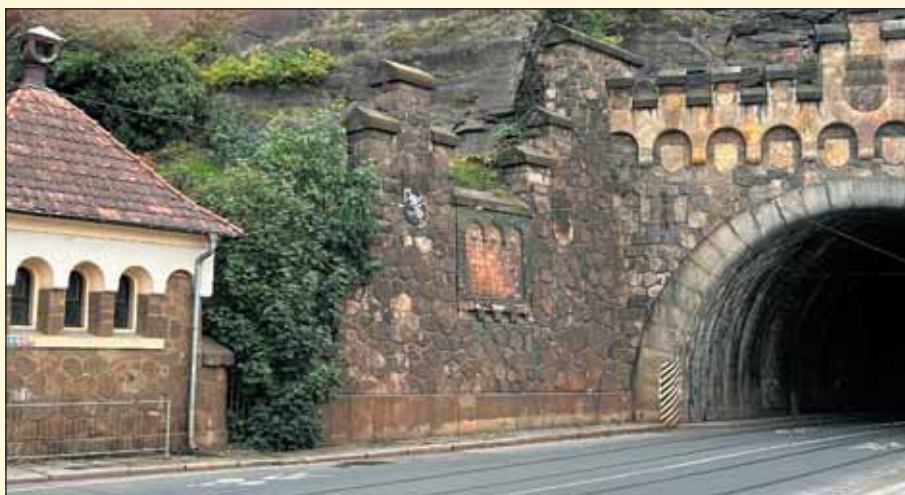

foto J. Barták photo J. Barták

Obr. 3a Původní umístění pamětní desky Jana Krejčího
Fig. 3a Original location of the commemorative plaque of Jan Krejčí

foto J. Barták photo J. Barták

Obr. 3b Špatný stav původního umístění pamětní desky Jana Krejčího
Fig. 3b Poor state of the original location of the commemorative plaque of Jan Krejčí

foto J. Barták photo J. Barták

Obr. 4a, b Současná pamětní deska Jana Krejčího na vyšehradských hradbách
Fig. 4a, b Current commemorative plaque of Jan Krejčí on the Vyšehrad walls

krajiny Československé. Jako první ve svém oboru vydal svá díla v českém jazyce, takže je právem považován za otce české geologie a patří mezi přední české přírodovědce 19. století.

Roku 1863 se habilitoval na Pražském polytechnickém institutu, od roku 1864 na něm působil jako řádný profesor a v roce 1867 se stal prvním rektorem České polytechniky. Od roku 1882 do roku 1887 (†) byl profesorem geologie na České univerzitě (po rozdělení Karlovy univerzity na německou a českou část).

V roce 1888 byla přímo na vyšehradskou skálu, bohužel v místě budoucího Vyšehradského tunelu, instalována první pamětní deska Jana Krejčího. Ta však po patnácti letech musela být odstraněna, neboť v roce 1903 byla zahájena výstavba tunelu. Po jejím dokončení v roce 1905 byla do zárubní zdi u severního portálu Vyšehradského tunelu zasazena druhá, mnohem reprezentativnější bronzová pamětní deska, která místo zdobila dlouhých cca 85 let. Brzy po roce 1989 byla však ukradena zloději kovů, takže původní místo zůstává prázdné a již řadu let chátrá (obr. 3a, b). Nicméně bylo nalezeno nové důstojné místo u horního konce schodiště vedoucího na Vyšehrad z ulice Na Libušince, a to na vnější straně západních vyšehradských hradeb. Zde byla po několika letech umístěna třetí pamětní deska, tentokrát přesná replika předchozí pamětní desky, provedená z pokovené umělé hmoty (obr. 4a, b).

Je skutečností, že na tomto místě je pamětní deska geologa Jana Krejčího pro mnohé návštěvníky Vyšehradu podstatně dostupnější

mineralogy handbooks, and geology maps (Fig. 2).

He wrote the first Czech geology textbook in the year 1860, which was later published again as a revised and complete edition in the year 1877, carrying the name *Geologie čili nauka o tvarech zemských se zvláštním ohledem na krajiny Československé*. As the first in his field, he published his works in the Czech language; therefore, he is rightfully regarded as the father of Czech geology and ranks among the leading Czech natural scientists of the 19th century.

In 1863, he habilitated himself at the Prague Polytechnic Institute, where he was active as a regular professor from 1882, and he became the first rector of the Czech Polytechnic in 1867. He was a professor of geology at the Czech University (after the separation of Charles University into a German and Czech part) from 1882 to 1887 (†).

In the year 1888, unfortunately, at the location of the future Vyšehrad tunnel, the first commemorative plaque of Jan Krejčí was installed directly onto the Vyšehrad cliff. However, it had to be removed after fifteen years, since the construction of the tunnel was initiated in 1903. After its completion in 1905, a second, by far more representative bronze commemorative plaque was embedded into the protection wall by the northern portal of the Vyšehrad tunnel, which decorated the place for ca. 85 years. Although it was stolen by metal thieves a short while after 1989, the original place now remains empty and has been decaying for already a few years (Fig. 3a, b). Nevertheless, a new respectable place was found near the upper end of a staircase leading to Vyšehrad from Na Libušince Street, more precisely on the outer side of the western Vyšehrad walls. Here, after a few years, the third commemorative plaque was placed, this time a precise replica of the previous commemorative plaque, made from metal-coated plastic (Fig. 4a, b).

It is a fact that at this location, the commemorative plaque of Jan Krejčí is for many visitors of Vyšehrad substantially more

než na předchozím dopravně velmi vytíženém místě u portálu Vyšehradského tunelu.

prof. Ing. JIŘÍ BARTÁK, DrSc.

accessible than at the previous, very traffic-heavy place by the portal of the Vyšehrad tunnel.

prof. Ing. JIŘÍ BARTÁK, DrSc.

LITERATURA / REFERENCES

[1] [https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Krej%C4%8D%C3%AD_\(geolog\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Krej%C4%8D%C3%AD_(geolog))

POHLEDNICE S TUNELY NA BALKÁNĚ II PICTURE POSTCARDS WITH TUNNELS IN THE BALKANS II

In the 2/2024 TUNEL journal, 11 picture postcards with tunnels on the Balkan Peninsula were already mentioned – in Bosnia, Serbia, and Croatia. Concurrently, picture postcards with tunnels located in this part of Europe have a common trait: they continue to be attractive. The Balkans are actually represented by a wide variety of geographical and socio-political types; their arrangement is even deceiving. A significant part of the area here is formed by mountain ranges. In no other part of Europe can such picturesque landscape in such a small area be found. In a hilly space full of natural contrasts, it is necessary, and at the same time highly difficult, to build roads. If a governor of a territory decides to build a new railway or road or to modernise a current one, it only means one thing: to build bridges and to build tunnels, a great deal of bridges and tunnels. In this instalment of the series, another 11 picture postcards are presented, with tunnels in Bosnia, Serbia, North Macedonia, and Romania. Apart from three of them, all are railway tunnels, to which even an extraordinary gallery can be added.

V časopisu TUNEL 2/2024 již bylo uvedeno 11 pohlednic s tunely na Balkánském poloostrově – v Bosně, Srbsku a Chorvatsku. Pohlednice s tunely nacházejícími se v této části Evropy přitom mají společný rys v tom, že jsou stále atraktivní. Balkán se totiž vyznačuje pestrým zastoupením zeměpisných a společensko-politických typů, a to v uspořádání až matoucím. Významnou část území zde tvoří pohoří. V žádné další části Evropy se nenachází tak malebná krajina na tak malém území [1]. V členitém prostoru, plném přírodních kontrastů, je potřebné, ale přitom velmi obtížné, budovat komunikace. Rozhodne-li se správce území postavit novou železnici nebo silnici či modernizovat stávající, znamená to jediné: stavět mosty a stavět tunely, velmi mnoho mostů a tunelů. V tomto díle seriálu je představeno dalších 11 pohlednic s tunely v Bosně, Srbsku, Severní Makedonii a v Rumunsku. Až na tři z nich jsou to tunely železniční, ke kterým lze zařadit i mimořádnou galerii.

BOSNA

Sarajevo – tunel Babin zub (Starý rakouský tunel)

R-U obsadilo Bosnu 29. 7. 1878 a krátce nato, v roce 1884, do Sarajeva přichází R-U občan, národností však Ital, Josef Da Riva. Usadil se v místě, kde se říčka Moščanica vlévá do řeky Miljacky. Zbohatl na obchodu se stavebním materiálem a poté (1890) založil zdejší první vinařství a obchod s vínem. K prosperující restauraci přidal koupaliště na řece Miljacka, a tak vzniklo necelého 0,5 km východně od Starého města nejoblíbenější výletní místo Sarajevanů. Po smrti zakladatele byla lokalita na jeho památku

pojmenovaná „Promenáda Dariva“. V délce téměř 3 km vede po severním břehu řeky až ke Kozijom čuprije (Kozímu mostu) ze 16. stol. Jsou zde kamenné lavičky, místa pro grilování a rovněž

Obr. 1 1808 Kleopatřina jehla (něm. Nadel der Kleopatra) u Sarajeva. Kolorovaná fotografie. Verlag Albert Thier, Sarajevo. 1897 [sbírka autorů].

Kaňon Dariva v Sarajevu zahajuje vysoké vápencové bradlo. Skalní věž, známou Bosňanům jako Babin zub, pojmenovali zde usazení Rakušané „Kleopatřina jehla“. Měla svým tvarem připomínat staroegyptské obelisky. V pozadí je vidět východní portál krátkého přístupového „Starého rakouského tunelu“.

Fig. 1 1808 Cleopatra's needle (German Nadel der Kleopatra) near Sarajevo. Colourised photograph. Verlag Albert Thier, Sarajevo. 1897 [authors' collection].

Dariva Canyon in Sarajevo begins with a high limestone klippe. A rock tower, known to Bosnians as Hag's tooth, was named "Cleopatra's needle" by Austrians who settled here. Its shape was supposed to remind one of Old Egyptian obelisks. The eastern portal of a short access "Old Austrian tunnel" is visible in the background.